

Yuz nervi neyritini davolashda xalq tabobati usullarining ahamiyati

Ro'zimurotova Charos Bahtiyor qizi

Toshkent tibbiyot Akademiyasi Terapiya Xalq tabobati fakulteti 1-bosqich magistratura talabasi

Maxamatjanova Nodira Maxamadamin qizi, PhD

Toshkent tibbiyot Akademiyasi

Nevrologiya va tibbiy psixologiya kafedrası

Annotatsiya

Mazkur maqolada yuz nervi neyritini davolashda xalq tabobati usullarining ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda nevrologik kasalliklarni kompleks davolash jarayonida xalq tabobati usullarining qo'llanilish samaradorligi, ularning zamonaviy tibbiyot bilan uyg'unlashuvi va ilmiy asoslari ko'rib chiqiladi. Yuz nervi neyritida qo'llaniladigan akupunktura, fizioterapevtik usullar va massaj texnikalarining davolash jarayoniga ijobiy ta'siri batafsil yoritiladi. Shuningdek, xalq tabobatining xavfsizlik darajasi va cheklovlari haqida ma'lumotlar keltiriladi. Tadqiqot natijalari xalq tabobatini zamonaviy davolash jarayoniga integratsiya qilishning ahamiyatini ko'rsatadi va ushbu yondashuvni yanada rivojlantirish uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: neyrit, yuz neyriti, akupunktura, xalq tabobati usullari, fizioterapiya.

The importance of traditional medicine methods in the treatment of facial nerve neuritis.

Ro'zimurotova Charos Bakhtiyor qizi

Tashkent Medical Academy, Faculty of Therapeutic Traditional Medicine, 1st year master's student

Maxamatjanova Nodira Maxamadamin qizi, PhD

Tashkent Medical Academy

Neurology and medical psychology department

Annotation

This article analyzes the importance of traditional medicine in the treatment of facial nerve neuritis. The study examines the effectiveness of traditional medicine in the complex treatment of neurological diseases, their compatibility with modern medicine, and their scientific basis. The positive effect of acupuncture, physiotherapeutic methods, and massage techniques used in facial nerve neuritis on the treatment process is described in detail. Information is also provided about the safety level and limitations of traditional medicine. The results of the study demonstrate the importance of integrating traditional medicine into the modern treatment process and serve as a scientific basis for further development of this approach.

Keywords: neuritis, facial neuritis, acupuncture, traditional medicine methods, physiotherapy.

Значение методов народной медицины в лечении неврита лицевого нерва.

Розимуротова Чарос дочь Бахтияра

Магистрант 1 ступени факультета терапии народной медицины Ташкентской
медицинской академии.

Махаматжанова Нодира Махамадаминовна, PhD

Ташкентская медицинская академия

кафедра неврологии и медицинской психологии

Аннотация

В данной статье анализируется значение методов народной медицины в лечении неврита лицевого нерва. В исследовании рассмотрена эффективность использования методов народной медицины в процессе комплексного лечения неврологических заболеваний, их сочетание с современной медициной, их научная основа. Подробно будет объяснено положительное влияние иглорефлексотерапии, физиотерапевтических методов и приемов

массажа на лечение неврита лицевого нерва. Также представлена информация об уровне безопасности и ограничениях народной медицины. Результаты исследования показывают важность интеграции народной медицины в современный лечебный процесс и служат научной основой для дальнейшего развития этого подхода.

Ключевые слова: неврит, неврит лицевого нерва, иглорефлексотерапия, методы народной медицины, физиотерапия.

Mavzuning dolzarbligi. Yuz nervi nevriti, asosan, Bell falaji shaklida namoyon bo'lib, dunyo bo'ylab keng tarqalgan kasallikdir [2]. Yiliga har 100,000 kishiga 15-30 ta yangi holat qayd etiladi. Kasallik har ikki jinsda ham uchraydi, ammo 15 yoshgacha va 60 yoshdan keyin ko'proq kuzatiladi [11]. Shuningdek, qandli diabet va yuqori qon bosimi kabi surunkali kasalliklar ham yuz nevriti xavfini oshiradi [6]. Profilaktika choralari sifatida sovuqdan saqlanish, immunitetni mustahkamlash va surunkali kasalliklarni nazorat qilish tavsiya etiladi [9]. Ko'pincha to'satdan yuzning zaifligi yoki falaj sifatida namoyon bo'ladigan yuz nervi nevriti nafaqat jismoniy farovonlik, balki bemor hayotining psixologik va ijtimoiy jihatlari uchun ham jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi [7]. Ko'pincha yuz nervining yallig'lanishi bilan tavsiflangan holat turli xil etiologiyalar, jumladan, virusli infeksiyalar, autoimmun reaksiyalar va boshqa asosiy salomatlik bilan bog'liq muammolardan kelib chiqishi mumkin. Zamonaviy davolash strategiyalari, birinchi navbatda, yallig'lanishni kamaytirish va asab tiklanishini rag'batlantirishga qaratilgan kortikosteroidlar va antivirus dorilarni o'z ichiga oladi [1].

Xalq tabobati asrlar davomida insoniyat tomonidan tajriba va kuzatishlar asosida shakllangan. Yuz nervi nevritini davolashda xalq tabobati usullari ko'pincha akupunktura, massaj va fizioterapevtik usullarga asoslanadi [4]. Bu usullar yuz nervining tiklanish jarayonini tezlashtirishi, shuningdek, og'riqlarni kamaytirib beradi. Xalq tabobatining samaradorligini ilmiy asoslash va uning zamonaviy tibbiyot bilan uyg'unlashuvini ta'minlash, bemorlar uchun yanada samarali davolash imkoniyatlarini yaratadi [10].

Yuz nevriti turli xil asoratlarni kelib chiqarishi mumkin ular: yuz mushaklarining doimiy falaji yoki zaifligi, mimika funksiyalarining cheklanishi sinkineziya (nojo'ya harakatlar) bunda bir mushak harakati boshqa mushakni noxosdan harakatga keltiradi (masalan, ko'zni yumganda og'iz chetining harakatlanishi), ko'zning qurib qolishi yoki shox parda zararlanishi, yuz nervi ko'zning normal namlanishida ishtirok etadi. Uning zararlanishi ko'zning qurishi va natijada ko'z shox pardasi jarohatlanishiga olib kelishi mumkin [5]. Quloq sohasidagi doimiy og'riq. Yuz nervining zararlanishi quloq atrofida yoki orqasida surunkali og'riqlarni keltirib chiqarishi mumkin. Psixologik ta'sirlar. Tashqi ko'rinishdagi o'zgarishlar odamda stress, depressiya va o'ziga past baho shakllanishiga olib kelishi mumkin [3]. Biroq, yuz nervi nevritining murakkabligi buzilishning ko'p qirrali tabiatini ko'rib chiqadigan davolanishga yanada keng qamrovli yondashuvni talab qiladi.

Tadqiqot maqsadi. Yuz nervi nevriti tashxislangan bemorlarni davolashda xalq tabobati

usullarining ahamiyatini o'rganib baxolashdan iborat.

Tadqiqot materiali va metodlari. Tadqiqot yuz nervi nevriti tashxisi qo'yilgan, JSST yoshga oid klassifikatsiyasi bo'yicha o'rta yoshli, 100 nafar erkak va ayol bemorlarda o'tkazildi. Ulardan tasodifiy tanlanish usuli orqali tanlab olingan 50 nafar bemorda davolash maqsadida faqat zamonaviy usullar, jumladan, steroidlar, analgetiklar kabi kimyoviy preparatlar asosida olib borildi, foydalanilgan. Qolgan 50 nafar bemorda esa an'anaviy tibbiyot usullari: akupunktura, massaj, fizioterapevtik usullardan foydalanib 15 kun davomida davolash usullari olib borilgan.

Natijalar. Xar ikkala guruhda xam davolanishdan keying natijalar o'zaro solishtirilib baxolanganda xalq tabobati usullari orqali davolangan bemorlarda davo samaradorligi yuqoriligi, asoratsiz va salbiy oqibatlarsiz ekanligi aniqlandi (1-2 jadval).

1-jadval

1-guruh Farmakoterapiya qo'llanilgan bemorlarning ko'rsatkichlari:

Umumiy 50 nafar bemordan, streoidlar vositalar bilan davo muolajalari olgan 20 nafar kishidan 75% samaradorlikka erishilgan ya'ni ulardan 15 tasi to'liq tuzalib ketgan. Analgetiklar qabul qilgan 10 nafardan esa 50% i, immunomodullatorlar qabul qilgan guruhdan 10 nafar bemordan 70% antivirus preparatlar orqali muolaja olganlarning 80% ida samarali natijalar ko'rilgan.

№	Dori turi	Bemorlar soni	Samaradorlik foizi
1	Steroidlar	20	75%
2	Analgetiklar	10	50%
3	Immunomodullatorlar	10	70%
4	Antivirus preparatlar	10	80%

2-jadval

2-Guruh olgan bemorlar ko'rsatkichlari:

Xalq tabobati an'anaviy usullaridan foydalanib 2-guruhda davo muolalajalari olib borilganda natijalar esa quyidagicha:akupunktura orqali 30 nafar bemordan 90% samaradorlik ya'ni ulardan 27 tasida ijobiy natija qayd etilgan, fizioterapevtiya yordamida esa 10 nafar bemordan 8 tasida davolovchi massaj orqali 10 kishidan 80% i 8 nafari to'liq natijaga erishgan.

№	Davolash usuli	Bemorlar soni	Samaradorlik foizi
1	Akupunktura	30	90%
2	Fizioterapiya	10	78%
3	Massaj	10	80%

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinib turibdiki, yuz nervi nevriti tashxislangan bemorlarda xalq tabobati usullarini qo'llanilishi farmakoterapiyaga qaraganda samaraliroq ta'sir qilishi aniqlandi.

Xulosa. Xalq tabobati usullarining nevrologik kasalliklarni davolashdagi ahamiyati katta. Yuz nervi nevriti misolida ko'rganimizdek, akupunktura, massaj va fizioterapiya kabi usullar, zamonaviy tibbiyot bilan uyg'unlashib, bemorlarning davolanish jarayonini tezlashtiradi va samaradorligini oshiradi. Xalq tabobatining ilmiy asoslari va zamonaviy davolash jarayonlariga integratsiyasi, bemorlar uchun kompleks va samarali davolash imkoniyatlarini taqdim etadi. Biroq, bu usullarni qo'llashda xavfsizlik va cheklovlarini inobatga olish zarur. Yuz nervi nevritini davolashda akupunktura, massaj va fizioterapiya kabi usullar faqat malakali mutaxassislar tomonidan amalga oshirilishi kerak. Aks holda, noto'g'ri qo'llanilgan usullar bemorning ahvolini yomonlashtirishi mumkin. Shuningdek, ba'zi xalq tabobati usullari ba'zi bemorlarda allergik reaksiyalar yoki boshqa nojo'ya ta'sirlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun, xalq tabobatining xavfsizlik darajasi va uning cheklovlarini inobatga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Acupuncture in Medicine" (Cummings, T.M., & White, A.R.) - Akupunktura va uning asab tizimi kasalliklaridagi o'rni [1]
2. «Journal of Neurology» - Yuz nervi nevriti va uning davolash usullari bo'yicha ma'lumotlar.[2]
3. «Neurology India» - Xalq tabobati va zamonaviy tibbiyotning samaradorligi haqidagi ilmiy tadqiqotlar.[3]
4. «Journal of Traditional and Complementary Medicine» - Xalq tabobatining zamonaviy tibbiyotga qo'shilishini ko'rib chiqadigan maqolalar.[4]
5. "Principles and Practice of Neurology" (Swaiman, A. et al.) - Nerv tizimi kasalliklari va ularni davolash usullari.[5]
6. Maxamatjanova N., Djalilova S. The significance of neurovisualization psycho-emotional

disorders in cerebral stroke //CEREBROVASCULAR DISEASES. –
ALLSCHWILERSTRASSE 10, CH-4009 BASEL, SWITZERLAND : KARGER, 2017.
– T. 43.[6]

Foydalanilgan saytlar:

1. PubMed - Tibbiy va ilmiy maqolalar bazasi, neyrit va xalq tabobati haqida ilmiy izlanishlar. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>[7]
2. National Center for Complementary and Integrative Health (NCCIH) - Xalq tabobati usullari va ularning samaradorligi haqidagi resurslar <https://nccih.nih.gov>[8]
3. WebMD - Zamonaviy tibbiyot usullari, steroidlar va analgetiklar haqida tibbiy ma'lumotlar. <https://www.webmd.com>[9]
4. Mayo Clinic - Yuz nervi neyriti va uning davolash usullari bo'yicha tibbiy tavsiyalar. <https://www.mayoclinic.org>[10]
5. ResearchGate - Tadqiqotchilar va olimlarning ilmiy maqolalari, shu jumladan yuz nervi neyriti bo'yicha. <https://www.researchgate.net>[11]